

Ayşenur PURDE USTA

**İŞ HUKUKUNDA
SİBER MOBBİNG**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
SEMBOLLER VE KISALTMALAR LİSTESİ	XV
GİRİŞ.....	1

BÖLÜM I

MOBBİNG OLGUSU: KAVRAM, TARİHSEL GELİŞİM VE HUKUKİ ÇERÇEVE

1.1. Mobbing Kavramının Disiplinler Arası Kökeni ve Terminoloji	5
1.1.1. Genel Olarak	5
1.1.2. Tarihsel Gelişim.....	7
1.1.3. Terminolojik Çerçeve.....	9
1.1.3.1. Genel Olarak.....	9
1.1.3.2. Psikoloji	10
1.1.3.3. Sosyoloji.....	13
1.1.3.4. Yönetim Bilimleri.....	14
1.1.3.5. Hukuk.....	15
1.2. Mobbingin Tanımı	17
1.3. Mobbingin Hukuki Niteliği	23
1.4. İş Hukuku Dışındaki Hukuk Disiplinlerinde Mobbing.....	24
1.4.1. Genel Olarak	24
1.4.2. Borçlar Hukuku	24
1.4.3. Medeni Hukuk.....	27
1.4.4. Ceza Hukuku.....	30
1.4.5. Anayasa ve İnsan Hakları Hukuku	32

1.5. İş Hukuku Bağlamında Mobbing Sürecinin Analizi.....	36
1.5.1. Benzer Kavramlarla İlişkisi.....	36
1.5.1.1. Genel Olarak.....	36
1.5.1.2. Zorbalık.....	36
1.5.1.3. Taciz.....	38
1.5.1.4. Ayrımcılık.....	40
1.5.1.5. İşyerinde Kötü Muamele.....	42
1.5.2. Mobbing Sürecinin Tarafları.....	43
1.5.2.1. Genel Olarak.....	43
1.5.2.2. Mobbing Failleri.....	44
1.5.2.3. Mobbing Mağdurları.....	45
1.5.2.4. Mobbingde İzleyiciler.....	46
1.5.3. Mobbingin Unsurları.....	47
1.5.3.1. Genel Olarak.....	47
1.5.3.2. İş Yaşamı ile İlgili Olma.....	47
1.5.3.3. Sıklık ve Süreklilik.....	50
1.5.3.4. Süre.....	51
1.5.3.5. Mobbinge Uygun Davranış.....	53
1.5.3.6. Kasıt.....	56
1.5.4. Mobbingin Sonuçları.....	57
1.5.5. Mobbingin Türleri.....	61
1.5.5.1. Genel Olarak.....	61
1.5.5.2. Yukarıdan Aşağı Mobbing (Düşey Mobbing).....	61
1.5.5.3. Aşağıdan Yukarı Mobbing (Dikey Mobbing).....	61
1.5.5.4. Yatay Mobbing.....	62
1.5.5.5. Çapraz Mobbing.....	63
1.5.5.6. Dolaylı Mobbing.....	63
1.5.5.7. Dijitalleşme ile Birlikte Dönüşen Mobbing Biçimleri.....	64

BÖLÜM II
SİBER MOBBİNG: KAVRAMSAL
ANALİZ VE ULUSLARARASI HUKUKİ
DÜZENLEMELER

2.1. Siber Mobbing Kavramının Kökeni ve Terminoloji	65
2.1.1. Genel Olarak	65
2.1.2. Tarihsel Gelişim.....	67
2.1.3. Terimsel Yaklaşım.....	69
2.2. Siber Mobbingin Tanımı	71
2.3. Siber Mobbingin Hukuki Niteliği.....	75
2.4. İş Hukuku Dışındaki Hukuk Disiplinlerinde Siber Mobbing	76
2.4.1. Genel Olarak	76
2.4.2. Bilişim Hukuku.....	76
2.4.3. Kişisel Verilerin Korunması Hukuku	77
2.5. İş Hukuku Bağlamında Siber Mobbing Sürecinin Analizi	78
2.5.1. Benzer Kavramlarla İlişkisi.....	78
2.5.1.1. Genel Olarak.....	78
2.5.1.2. Siber Zorbalık (Cyberbullying).....	79
2.5.1.3. Kışkırtıcı İleti Gönderme (Flaming).....	81
2.5.1.4. Trolleme (Trolling).....	81
2.5.1.5. Siber Takip (Cyber Stalking)	82
2.5.1.6. Siber Taciz (Cyber Harassment)	84
2.5.1.7. Siber Saldırganlık (Cyber Aggression)	85
2.5.2. Siber Mobbing Sürecinin Tarafları	86
2.5.2.1. Genel Olarak.....	86
2.5.2.2. Siber Mobbing Failleri	87
2.5.2.3. Siber Mobbing Mağdurları.....	88
2.5.2.4. Siber Mobbingde İzleyiciler	90
2.5.3. Siber Mobbingin Unsurları	91
2.5.3.1. Genel Olarak.....	91

2.5.3.2. İş Yaşamı ile İlgili Olma	92
2.5.3.3. Süreklilik.....	93
2.5.3.4. Süre	96
2.5.3.5. Kasıt.....	97
2.5.3.6. Siber Mobbinge Uygun Davranış ve Araç.....	98
2.5.4. Siber Mobbingin Sonuçları	101
2.6. Uluslararası Hukuki Düzenlemeler	104
2.6.1. Genel Olarak Uluslararası Düzenleyici Yaklaşımlar.....	104
2.6.2. Uluslararası Çalışma Örgütü Belgeleri.....	105
2.6.3. Avrupa Hukukundaki Düzenlemeler	108
2.6.3.1. Avrupa Konseyi Belgeleri.....	108
2.6.3.1.1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	108
2.6.3.1.2. Avrupa Sosyal Şartı ve Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı	111
2.6.3.1.3. Avrupa Siber Suç Sözleşmesi.....	112
2.6.3.2. Avrupa Birliği Düzenlemeleri.....	112
2.6.3.2.1. Avrupa Yaşam ve Çalışma Koşullarını İyileştirme Vakfı Çalışmaları.....	119
2.7. Ulusal Hukuk Yaklaşımları: Karşılaştırmalı Bir Analiz.....	121
2.7.1. Genel Olarak	121
2.7.2. Kıta Avrupası Hukuk Sistemleri.....	122
2.7.2.1. Almanya	122
2.7.2.2. Belçika	125
2.7.2.3. Yunanistan	127
2.7.2.4. Fransa	130
2.7.2.5. Avusturya.....	132
2.7.3. Anglosakson Hukuk Sistemleri	133
2.7.3.1. İngiltere	133
2.7.3.2. Amerika Birleşik Devletleri.....	137
2.7.3.3. Kanada	139

BÖLÜM III

TÜRK HUKUKUNDA SİBER MOBBİNG

3.1. Siber Mobbinge Uygulanacak Mevzuat.....	143
3.1.1. Genel Olarak.....	143
3.1.2. Türk Medeni Kanunu.....	143
3.1.3. Türk Borçlar Kanunu.....	145
3.1.4. İş Kanunu ile İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu.....	146
3.1.5. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu.....	147
3.1.6. Türk Ceza Kanunu.....	148
3.2. Siber Mobbingin İspatı	149
3.2.1. Genel Olarak.....	149
3.2.2. Yargıtay Kararlarında Mobbingin İspatı ve Delil İkame Yükünün Değişmesi.....	151
3.2.3. Siber Mobbing Davalarında Delillerin Değerlendirilmesi.....	154
3.3. Siber Mobbingde Tarafların Hukuki Konumu.....	158
3.3.1. Genel Olarak.....	158
3.3.2. İşverenin Hukuki Konumu: Yükümlülükler ve Sorumluluk....	158
3.3.2.1. İşverenin Mobbingi Önleme Yükümlülüğü.....	158
3.3.2.1.1. Koruma ve Gözetme Borcu.....	158
3.3.2.1.2. Eşit Davranma Borcu ve Ayrımcılık Yasağı	160
3.3.2.1.3. Alınması Gereken Önlemler: Yönetim, Teknik ve Politika Geliştirme	162
3.3.2.2. Siber Mobbingi Önleme Yükümlülüğünün İhlali ve Hukuki Sorumluluk	166
3.3.2.2.1. İşverenin Bizzat Siber Mobbing Faili Olması Halinde Sorumluluk	166
3.3.2.2.2. İşverenin Bir Başka İşçisinin Siber Mobbing Faili Olması Halinde Sorumluluk	168
3.3.2.2.3. Üçüncü Bir Kişinin Fail Olması Halinde İşverenin Sorumluluğu.....	170
3.3.2.2.4. İşverenin Sorumluluğunun Hukuki Niteliği	171

3.3.3. İşçinin Hukuki Konumu: Haklar ve Korunma Yolları.....	173
3.3.3.1. İş Sözleşmesine Etki Eden Haklar ve Talepler	173
3.3.3.1.1. Çalışmaktan Kaçınma Hakkı.....	173
3.3.3.1.2. İş Sözleşmesinin Haklı Nedenle Feshi.....	175
3.3.3.1.3. İşverenin Geçersiz Feshine Karşı İşe İade Davası ..	178
3.3.3.2. Parasal Haklar ve Tazminat Talepleri	180
3.3.3.2.1. Manevi Tazminat	181
3.3.3.2.2. Maddi Tazminat.....	183
3.3.3.2.3. Ayrımcılık Tazminatı.....	185
3.3.3.2.4. Sendikal Tazminat	187
3.3.3.2.5. Kötü Niyet Tazminatı	188
3.3.3.2.6. Kıdem ve İhbar Tazminatı.....	191
3.3.3.3. Koruyucu Davalar	194
3.3.3.3.1. Saldırıya Son Verilmesi Davası.....	194
3.3.3.3.2. Saldırı Tehlikesinin Önlenmesi Davası	195
3.3.3.3.3. Saldırının Hukuka Aykırılığının Tespiti Davası	196
3.3.3.4. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna Başvuru	197
SONUÇ	201
KAYNAKÇA.....	203